

БОНДАР А.О., магістрант

Науковий керівник – **ГЕРАСИМЕНКО І.О.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто сутність та вплив фінансового ризику на господарську діяльність підприємства. Наведено ключові елементи системи моніторингу фінансових ризиків з метою забезпечення ефективної системи фінансового менеджменту підприємства.

Ключові слова: фінансовий ризик, система моніторингу, управління фінансовими ризиками.

Будь-яка господарська діяльність підприємств невід’ємно пов’язана з різними видами ризиків, серед яких особливе місце займає фінансовий ризик. Жодне підприємство не може бути впевненим у правильності фінансових рішень, тому з метою ефективного управління фінансовим потенціалом підприємства необхідно приділити значну увагу мінімізації фінансових ризиків. Фінансовий ризик – це невід’ємна складова будь-якої фінансової діяльності, що являє собою неминучі фінансові відносини та має різні напрями прояву через виникнення об’єктивно наявної недостатності, неточності або надмірності економічної інформації щодо здійснення певних подій або їхньої випадковості, та обчислюється на підставі оцінки ймовірності втрат унаслідок здійснення під час таких подій господарської діяльності [1].

Основою фінансових ризиків є порушення процесу виробництва, зміна ринкової кон’юнктури, специфіка технологічного процесу, що має сезонний характер, а також загрози та складнощі поточної діяльності.

Аналізуючи основні складові фінансового ризику доцільно розглядати їх в залежності від джерела виникнення, тобто чи спричинена їх поява впливом зовнішнього середовища, чи навпаки, викликана безпосередньою діяльністю самого підприємства [2].

На практиці, для зниження негативного впливу ризиків не достатньо проводити аналіз імовірних факторів ризику, необхідно побудувати комплексну систему управління, яка б охоплювала всі складові моніторингу ризиків, таких як визначення типу ризиків, імовірності їх настання, прийняття управлінських рішень та аналізу отриманих результатів [3].

Система моніторингу фінансових ризиків являє собою сукупність інформаційно-аналітичних та контрольних заходів щодо управління фінансовими ризиками зміст яких полягає у зборі та обробці необхідної інформації про динаміку змін відповідних показників, а також надання результатів для аналізу відхилень, оцінки їхнього впливу на рівень витрат підприємства, генерації та реалізації належних управлінських рішень, необхідних для оперативного та повного

пристосування підприємства до змін зовнішніх та внутрішніх умов господарювання.

Функціональне наповнення системи моніторингу фінансових ризиків має бути більш широким, ніж простий комплекс заходів із відстеження умов господарського середовища (таблиця).

Таблиця – Характеристика ключових елементів системи моніторингу фінансових ризиків підприємства

Назва основного блоку	Характеристика та рекомендації
1. Побудова профілю ризику	Провести поглиблений аналіз факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.
	Із виявленого різноманіття факторів виокремити низку факторів, що є ключовими для самого підприємства.
	Для впровадження таких заходів та визначення необхідних параметрів доцільно використання експертного методу.
2. Оцінка ступеня впливу ризику на підприємство	Доцільно побудувати модель впливу ризику, де основними параметрами будуть виступати вірогідність настання та імовірні наслідки прояву ризику.
3. Прийняття управлінських рішень щодо запобігання впливу ризику	Страхування ризиків та зазначення необхідних положень у відповідних угодах, розпорядницьких документах тощо.
	Забезпечення підприємства певними фінансовими резервами для покриття допустимого негативного впливу ризику в разі неможливості уникнення.
	Покриття фінансових втрат від передчасно непередбаченого негативного впливу фактору.
4. Оцінка ефективності моніторингу фінансовими ризиками	Визначення та проведення розрахунку необхідних фінансово-аналітичних показників, виявлених в ході аналізу факторів.
	Аналіз результатів розрахунків з даними попередніх років або з показником-еталоном, яким може виступати середнє значення показника в галузі, в країні, або зіставлення із аналогічними значеннями підприємств-конкурентів.
	Виявлення причин відхилення показників від запланованих параметрів та настання фінансових втрат через вплив факторів фінансового ризику. На управлінському рівні вжити відповідних заходів для усунення та запобігання в подальшому подібних прорахунків.

Швидкість реагування системи моніторингу на виникнення непередбачуваних подій є однією з найважливіших властивостей. Зміст такої властивості полягає у визначенні в поточний момент часу характеру цілей та завдань, поставлених в системі планів підприємства та наявних у розпорядженні підприємства фінансових ресурсів. Від системи моніторингу в даному випадку очікується визначення конкретних відхилень у стані факторів впливу, причин настання такого роду відхилень, а також оперативне визначення конкретних наслідків, що можуть виникнути в результаті подібних відхилень.

Таким чином, управління фінансовими ризиками підприємства повинно здійснюватись згідно послідовних етапів, пов'язаних із виявленням ризику, його кількісною та якісною оцінкою, мониторингом ризикових ситуацій, порівнянням результатів та аналізом післяризикових наслідків та прийняттям управлінських рішень щодо їх запобігання.

Список використаних джерел

1. Таран О.В. Сучасні питання проблематики ризиків фінансової сфери діяльності підприємств: теоретичні узагальнення та прикладний аналіз. Харків : Константа. 2004. 108 с.
2. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посібник / Л.І. Донець. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
3. Борисова Т.М. Теоретичні аспекти управління ризиком на підприємстві. Актуальні проблеми економіки. 2005. № 7 (49). С. 116–121

УДК: 351:334.752:355.018(477)

БАЛІЦЬКА Н.І., магістрантка

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон наук

Білоцерківський національний аграрний університет

РОЛЬ ЗМІНИ ПРАВИЛ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ВІДНОВЛЕННІ ТА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Розглянуто роль публічно-приватного партнерства у відновленні та розвитку соціально-економічної сфери України у воєнний та повоєнний період. Обґрунтовано необхідність активного залучення приватних партнерів для реалізації значимих для суспільства соціальних проєктів.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, соціально-економічна сфера, соціальна інфраструктура, соціальний проєкт, приватний бізнес, післявоєнна відбудова.

Публічно-приватне партнерство, як ефективний та потужний інструмент співпраці публічного та приватного секторів, є важливою складовою існування та розвитку соціально-економічного потенціалу країни. Варто наголосити на його вагомій ролі й з точки зору відбудови України, адже питання поствоєнної перебудови економіки та розробки якісних ППП-проєктів вже є нагальним питанням сьогодення.

Підтримка економіки України, відбудова зруйнованого житла та інфраструктури попри щоденні обстріли та ракетну небезпеку – головні виклики, що стоять перед країною як під час війни, так і після її перемоги. Тому досить актуальним є надання як закордонним країнам-партнерам державних гарантій, зокрема, їх приватним компаніям під інвестиції у відбудову країни, так і розробляти внутрішні дієві інструменти та відповідне інституційне середовище ефективної реалізації механізму ППП в абсолютно нових реаліях.

Через війну наша країна стикнулася із масштабним руйнуванням як соціальної, так і економічної інфраструктури. За перші майже 100 днів окупанти пошкодили та знищили близько 250 підприємств, 650 лікарень, 1170 шкіл та 660 дитсадків. За даними на липень 2022 року вже було зруйновано понад 44,8 млн. кв.